

MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR

FEJÉR MEGYEI LEVÉLTÁRA

8000 SZÉKESFEHÉRVÁR, SZENT ISTVÁN TÉR 2-3.

Telefon: +36 (22) 313-052; 312-123

Web: <http://mnl.gov.hu/fml>

E-mail: fml@mnl.gov.hu

Nemzeti Kulturális Alap
részére

1389 Budapest, Pf. 128.

Iktatószám: 18/136-2//2018.

Hivatkozási szám: -

Tárgy: Pályázati azonosító:

204108/1430

Ügyintéző: Dr. Czetz Balázs

levéltár-igazgató

Szakmai beszámoló

Szemelvények a bűnözés és az igazságszolgáltatás Fejér megyei történetéből a 18-19. században című konferencia lebonyolítása

A Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Megyei Levéltára 2018. április 25-én „Bűn és bűnhődés” *Szemelvények a bűnözés és az igazságszolgáltatás Fejér megyei történetéből a 18-19-században* címmel tudományos konferenciát rendezett. A rendezvény a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma támogatásának köszönhetően valósult meg, a Kollégium 2017.06.28-án kelt 009/204/17 számú döntése alapján 500 000 Ft vissza nem térítendő támogatást ítelt meg. A rendezvény helyszíne a Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Megyei Levéltára előadóterme volt, ahol közel 70-en hallgatták végig az előadásokat. A konferencia célja, hogy a Fejér megye és Székesfehérvár vonatkozásában eddig kevésbé publikált, de a megye történelmének teljesebb ismeretéhez mégis nélkülözhetetlen forrásokot feldolgozó előadói témák közelebb hozzák a hallgatósághoz az adott korszak értékrendjét, a bűnelkövetések társadalmi megítélését. A bűnesetek és azok korabeli megítélése, a büntetőjogi eljárás mechanizmusai jog- és társadalomtörténeti szempontból színesítik a 18–19. századi megyetörténet eddig ismert mozzanatait.

Dr. Ott István Fejér megyei főügyész köszöntő szavai után Hermann István főlevéltáros (MNL VeML), a konferencia levezető elnöke vette át a szót, aki a résztvevők köszöntése után ismertette a konferencia programját.

Az első előadó, Nagy Szabolcs (SzE DF ÁJK Jogtörténeti Tanszék) a „Magyar büntetőjogi normák és gyakorlat a Csemegi-kódex előtt” című előadásában részletesen elemezte a 18., 19. században érvényben lévő büntetőjogi törvényeket, megfelelő jogi keretek között helyezve el a korszakra jellemző igazságszolgáltatási metódusokat, kitűnő alapot szolgáltatva a következő lokálisabb témák helyes értelmezéséhez, megértéséhez. A második előadó, Horváth Péter (Városi Levéltár és Kutatóintézet, Székesfehérvár) levéltári konferenciákhoz mérten különleges, nem szokványos módon közelített a témához Foucault előadásában. A jogfilozófiai fejtegetéseket, a lokális társadalomtörténethez közelebb hozva, levéltári dokumentumokkal is alátámasztva tárta a hallgatóság elé. Foucault a 18. századra teszi a „fegyelmező társadalom” fokozatos elterjedését, a felvilágosodás időszakában az ember élete a normalizáló hatalom felügyelete alá került. A büntetés az egyén megnevelésének eszközévé válik, szemben a középkori, kora újkori szemlélettel, amikor a bűnös elpusztítása volt a cél. A harmadik előadó, Jakab Georgina (MNL SML) színes előadásában a boszorkányság témakörét taglalta Somogy és Fejér megyei példákkal fűszerezve, részletesen kitérve a közhiedelmekre, tévhitekre, kapcsolódó népszokásokra. A boszorkányság a betyárkodással együtt azon különleges két bűntípus, amelyek iratai csak ebben a korszakban vannak jelen a megyei levéltárak törvényszéki büntetőpereiben. A betyárok Fejér megyei törvényszéki forrásanyagát, valamint korabeli sajtócikkeket is felhasználta a negyedik előadó, Bödő István (MNL FML), aki szemléletes, korabeli szófordulatokkal tarkított előadásában ismertette a kutatómunkája eredményeit. A rövid kávészünetet követően Kesztyüsné Csuti Judit (MNL FML) a Fejér megyében fennmaradt törvényszéki iratokból kiindulva tartott előadást az ítélezés eljárásrendjéről, az

ítélkezési folyamat különböző szakaszainak forrásanyagát elemezve mutatott rá az iratok sajátosságaira, az iratokban rejlő információk sokrétűségére. Gulyás Anita (MNL FML) kapcsolódva Kesztyüsné Csuti Judit témájához a 18. századi Fejér megyei bűncselekményekről és az azokért kirótt büntetésekről tartott előadást. Statisztikai jellegű kimutatást készített a Fejér megyei bűncselekmények előfordulásának gyakoriságáról, szót ejtett az ítélethozatalnál figyelembe vett enyhítő és súlyosbító körülményekről, valamint a büntetések végrehajtásáról is. Magony Imre (Vörösmarty Mihály Könyvtár) a korabeli sajtó alapján Székesfehérvári bűncselekményeket idézett fel a 20. század elejéről, rávilágítva néhány jellemző társadalom- és kultúrtörténeti szempontból érdekes momentumra is. Végül Gelencsér József néprajzkutató két megyei halállal végződő ügyet vett górcső alá. Az első egy rablógyilkosság volt, amely kapcsán részletesen bemutatta az egymást követő események véletlen, sorsszerű folyamatát, rávilágított a nyomozás során ejtett hiányosságokra, hibákra, amelyek lehetetlenné tették az elkövető azonosítását. A bűncselekmény megoldatlansága, az elkövetők kegyetlensége megihlette az akkor élő embereket, akik versben, dalban emlékeztek meg az esetről, amelyek a néphagyomány útján fennmaradtak az utókor számára is. Ugyanígy népdal őrzi a másik ismertetett tragédia emlékét is, amikor két egymástól tiltott szerelemes fiatal öngyilkosságot követett el.

A rendezvény az előadók és a meghívott vendégek részére állófogadással zárult, ahol kötetlen beszélgetések formájában lehetőség nyílt a konferencián elhangzottak megvitatására.

A szakmai beszámolót, a rendezvényen készült fotókkal együtt az MNL Fejér Megyei Levéltára honlapján (www.mnl.gov.hu/fml) a Pályázatok menüpont alatt elérhetővé tesszük.

A rendezvény programja:

09.30–09.40 Köszöntő

09.40–10.00 Nagy Szabolcs: Magyar büntetőjogi normák és gyakorlat a Csemegi-kódex előtt

10.00–10.20 Horváth Péter: Egy új kartográfus: Michel Foucault felügyeletről és büntetésről

10.20–10.40 Jakab Georgina: Boszorkányok pedig nincsenek, tehát róluk szó se essék – vagy mégis?

10.40–11.00 Bödő István: Betyárok Fejér vármegyében

11.00–11.20 Kávészünet

11.20–11.40 Kesztyüsné Csuti Judit: A törvényszéki iratok forrástípusa, eljárásrend és ítélezés a 18. századi Fejér vármegyében

11.40–12.00 Gulyás Anita: 18. századi ítéletek Fejér vármegyében

12.00–12.20 Magony Imre: A dualizmus kori Székesfehérvár bűnügyei

12.20–12.40 Gelencsér József: Folklorizálódott emberölések

12.40–13.00 Zárszó

13.00 Ebéd

Székesfehérvár, 2018. augusztus 7.

Tisztelettel

Dr. Czetz Balázs
levéltár-igazgató

Bűn és bűnhődés konferencia

Székesfehérvár, 2018. április 25.

Név:	Elérhetőség:	Aláírás:
Dr. Deurk Rita		<i>[Signature]</i>
Dr. BOKOS SILVIA		<i>[Signature]</i>
Dr. GABOR PETTEL		<i>[Signature]</i>
Mezős György		<i>[Signature]</i>
Furtalmos Ferő Edit		<i>[Signature]</i>
Szécsi József		<i>[Signature]</i>
Kovács János		<i>[Signature]</i>
EMSE TITKA		<i>[Signature]</i>
HERVAY ISTVÁN		<i>[Signature]</i>
NAGY SZABOLCS		<i>[Signature]</i>
BOROSS ISTVÁN		<i>[Signature]</i>
Dr. SÁFRÁN ZSUZSANNA		<i>[Signature]</i>
Dr. HIGDOR ANNA		<i>[Signature]</i>
Dr. ÁRZSI TIBBIANNA		<i>[Signature]</i>
Dr. BIRÁGI ANNYAMÁRIA		<i>[Signature]</i>
Dr. OTT ISTVÁN		<i>[Signature]</i>
KOMLÓSI ANDRÁS		<i>[Signature]</i>
KOVÁCSNÉ BOKOR HARTVA		<i>[Signature]</i>
Csikósi Katalin		<i>[Signature]</i>
Dr. Varga Péter		<i>[Signature]</i>
Nagy Éva		<i>[Signature]</i>
Gréber Rózsanna		<i>[Signature]</i>

Bűn és bűnhődés konferencia

Székesfehérvár, 2018. április 25.

Név:	Elérhetőség:	Aláírás:
Dr. Lukács László		Dr. Lukács László
Dr. Lovas László		Dr. Lovas László
CYRILLI EDIT		Cyrilli Edit
Magyari László		Magyari László
Stempely János		Stempely János
Doctordy Zsuzsanna		Doctordy Zsuzsanna
VILGÉ MARIKA		Vilgé Mária
MÉN ÁKILÉ		Mén Ákile
Hegyes Zsolt		Hegyes Zsolt
RENDEL BERNADETT		Rendel Bernadett
BORNYI ZSOLTA		Boranyi Zsolt
KÁROLY MÁRTA		Károly Márta
SÍCSI FRIGYES		Sicsi Frigyes
LEUSTALVY LILLA		Leustalvy Lilla
ZIMGER MÁTI		Zimger Máté
Tóth Róbert		Tóth Róbert
MEISTERER DONALDA		Meisterer Donalda
THARAS GEORGINA		Tharas Georgina
DR. SZÉKELY ÉVA		Dr. Székely Éva
TEBES MÁRIK		Tebes Mária
NÓGL JÁNOS		Nógl János
BRÁHL MÁRIA		Bráhl Mária

Bűn és bűnhődés konferencia

Székesfehérvár, 2018. április 25.

Név:	Elérhetőség:	Aláírás:
GASMIK VERG		gáspik verg
ZOLTA KRISTINA		Zolta
TÖRÖK GABRIELLA		Török Gabriella
KOVÁCS ELEONÓRA		uuo uuo
ROTEL + GÁBOR		ROTEL + G
TÖRÖK ANITA		Török
TANOS ALG		Tanos Alg
BÖDŐ ISTVÁN		Bodó István
TAL ÉBÉ		Tal Éb
MÉSZÁROS ZSÉNA		Mészáros Zs
FEJES BERNABÉ		Fejes Bernabé
SÜD LUKA		Süd Luk
RISKA VERG		Riska Verg
KOZMA ZSÓFIA		Kozma Zsófia
KOVÁCS ATTILÁDÉ		Kovács Attiládé
KOVÁCS MARIKA		Kovács Mari
VÁRVAI ZITA		Várva Zita
DAK RÓBERT		Dak Róbert
RIEDER FERENC		Rieder Ferenc
GULTYÁS ANITA		Gulyás An
SZCNA ROLAND		SzCNA Rol
SIKLICH MARIANNA		Siklich Marianna

Képek

MEGHÍVÓ

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR FEJÉR MEGYEI LEVÉLTÁRA
SZERETettel MEGHÍVJA ÖNT

**„BŰN ÉS BŰNHÓDÁS”
SZEMELVÉNYEK A BŰNÖZÉS ÉS AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS
FEJÉR MEGYEI TÖRTÉNETÉBŐL A 18-19. SZÁZADBAN**

CÍMŰ KONFERENCIÁJÁRA

HELYSZÍN:
MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR FEJÉR MEGYEI LEVÉLTÁRA
(SZÉKESFEHÉRVÁR, SZENT ISTVÁN TÉR 2-3.)

IDŐPONT:
2018. ÁPRILIS 25. (SZERDA)

KÖSZÖNTŐT MOND:
DR. OTT ISTVÁN MEGYEI FŐÜGYÉSZ

